

VERBOD LEGBATTERIJEN VRAAGT AANPASSING KOOPGEDRAG CONSUMENT

Gemma Tacke en Peter van Horne

Ondanks de maatschappelijke wens om legbatterijen te verbieden, blijkt dat meer dan de helft van de Nederlandse eierconsumptie nog komt van kippen in kooihuisvesting. Van de Duitse consumptie bedraagt dat zelfs bijna 70%. De vraag naar scharreleieren en biologische eieren is in Nederland sinds midden jaren negentig maar weinig gestegen. Ook in Duitsland is de groei van de vraag naar 'Freilandieren' (van kippen met uitloopmogelijkheden, in Nederland bekend als graseieren) enigszins gestabiliseerd. Toch is er, gezien het voorgenomen 'Legkippenbesluit' van minister Brinkhorst, een gerede kans dat kooihuisvesting na 2012 niet meer is toegestaan. Het LEI heeft onderzocht hoe eierhandelaren en inkopers van supermarkten aankijken tegen de huidige markt voor tafeleieren en de marktontwikkeling die zich zou voordoen zonder overheidbemoeienis. Op grond van hun verwachtingen wordt ook een doorkijk gegeven naar de gevolgen van een verbod op kooihuisvesting in Nederland en Duitsland.

Welzijnsvriendelijke eieren winnen terrein

Zowel de eierhandelaren als de inkopers van supermarkten verwachten dat de vraag naar eieren uit welzijnsvriendelijke houderijsystemen geleidelijk zal toenemen. Scharreleieren vormen de komende jaren zowel in Nederland als in Duitsland een groeiemarkt. Biologische eieren en graseieren kunnen de komende 10 jaar ook een klein deel van de markt veroveren. De Duitse ondervraagden verwachten dat de groei van Freilandieren gaat afzakken ten gunste van die van scharreleieren. Prijs en voedselveiligheid zullen voor de Duitse consument zwaarder blijven wegen dan dierenwelzijn. In Nederland groeit het aandeel van scharreleieren vooral omdat het een vertrouwd product is en op de belangrijkste aankoopcriteria voor eieren goed scoort

Maar vraag naar batterij-ei blijft

Ondanks deze ontwikkelingen zal er volgens handelaren en inkopers een aanzienlijke vraag blijven bestaan naar het batterij-ei, waarin na 2012 zal moeten worden voorzien door eieren uit de 'verrijkte kooi'. Hun belangrijkste argument voor deze stelling is, dat een deel van de bevolking geen interesse heeft voor welzijnsvriendelijke dierhouderij en alleen de prijs als aankoopcriterium hanteert. Een ander deel van de consumenten hanteert voedselveiligheid als het belangrijkste aankoopcriterium. Maar welzijnsvriendelijke eieren zijn waarschijnlijk niet veiliger dan die uit legbatterijen. Laboratoriumonderzoek zal daaromtrent meer duidelijkheid moeten geven. De handel gaat er daarom niet van uit dat de op voedselveiligheid gerichte consument meer welzijnsvriendelijke eieren gaat kopen. Al met al blijft de vraag naar eieren uit alternatieve systemen zich maar langzaam ontwikkelen. Voor een snellere groei, zodat vraag en aanbod bij een verbod op kooihuisvesting in 2012 in evenwicht zijn, zal een gerichte vraagstimulering noodzakelijk zijn.

Ruimte is knelpunt

De ondervraagden gaan er verder van uit dat de keus tussen verschillende productiesystemen vooral afhangt van de benodigde ruimte per dier. Alle alternatieve systemen vragen meer ruimte dan het batterijsysteem. Het gunstigst scoort het volièresysteem (sinds kort ook te verkopen onder het scharrellabel), dat een verdubbeling van het vloeroppervlak vraagt ten opzichte van het huidige batterijsysteem. Bij de meer extensieve houderijsystemen met uitloopmogelijkheden is het ruimtebeslag nog veel groter. In Nederland wordt ruimte waarschijnlijk een belangrijk knelpunt bij de omschakeling van het kooihouderijsystemen naar de meer welzijnsvriendelijke varianten. Volgens de geïnterviewden zal ruimtegebrek een belangrijker knelpunt blijken dan bijvoorbeeld de vraagontwikkeling of de beschikbare arbeid. Het is ook aannemelijk dat dit zal gebeuren omdat bestemmingsplannen en stankcirkelregelgeving voor veel pluimveebedrijven de komende jaren beperkend zullen zijn om het huidige aanbod in stand te houden, met name in reconstructiegebieden.

Uitvoer valt weg

Als de overheid besluit tot (eenzijdige) afschaffing van de kooihouderij in Nederland, los van de Europese regelgeving, zal in Nederland in de bestaande pluimveestallen slechts de helft van het huidige aanbod in stand kunnen blijven. Hiermee zal in de toekomst alleen nog aan de binnenlandse vraag naar eieren kunnen worden voldaan. Gezien de huidige vraagverhoudingen gaat het dan vooral om scharreleieren. De exportpositie gaat dan voor een groot deel verloren. Als de stimulering van de vraag naar welzijnsvriendelijke eieren geen effect sorteert, is niet uit te sluiten dat batterij-eieren worden geïmporteerd om aan de binnenlandse vraag in dat goedkopere marktsegment te voldoen.

Meer informatie:

Rapport 5.01.04 *Toekomstige marktpositie van het Nederlandse tafelei*